

Gáspár Anna Éva És András Pikniken Barátokkal

Kint vagyunk a szabadban, Marosvásárhelyen, a Maros partján, egy nyári pikniken. Ez a Skoda az első kocsink volt. A második egy Dacia volt, azt nyertük, majd a gyerekeknek adtuk. A bogárhátú Volkswagen a barátoméké. A képen, az ölömben ott van Andriská, az unokám, aki most huszonkilenc éves, tehát a kép úgy huszonnyolc évvel ezelőtt készült. Négyen zsidók vagyunk. Én, a férjem [Gáspár András], a legelső, aki fekszik a pokrócon. Ez itt Velcer Kati [balról a második, a hajpántos, ülő hölgy], osztálytársnőm volt a negyedik gimnáziumig. Ő is zsidó, kint él Németországban az urával együtt, a Velcer Ferivel, aki a Prodcplexnek volt az adminisztrációs igazgatója. Először a leánya, Veronika, aki konzervatóriumot végzett Kolozsvárt, kiment a zenekarral koncertezni, innen [Maros]Vásárhelyről Németországba, és ott maradt. A fia, [Velcer] Péter kirándulni ment, és kinn maradt. Volt is kisebb-nagyobb kellemetlensége Ferinek, az apjának a rendőrséggel, a Securitatével. Például nagy vadász volt, és volt engedélye vadászpuskára. Bevonták. Többek közt ez is egy pofon volt. Veronika némethez ment, Péter elvett egy német nőt. Ott már asszimilálódtak. És Katiék, nem létezik, hogy elteljen két hónap, és engem ne hívjanak fel. Klári, aki fekszik a pokrócon, az ő barátnője. Brácsás volt ő is a marosvásárhelyi szimfonikus zenekarban. Mellette a férje. Andris ki akart menni Izraelbe, miután összeesküdtünk, de nekem nem volt a lelkemben Izrael. Nagyon sok barátja kinn van, kinn volt Izraelben. Én ezért sokszor szemrehányást teszek magamnak -- én voltam az, aki azt mondtam, hogy nekem nincs erőm új országba menni, pedig lehet, hogy a gyerekemnek jobb lett volna. De én tudom biztosan magamról, hogy nem tudtam volna azt a nyelvet megtanulni. Borzasztó rossz nyelvérzékem van. És az egy olyan holt nyelv. Én itt szerettem élni, s abban is reménykedtem, hogy a testvérem hazajön. De a világon semmi jelt nem kaptam róla. Nem tudtam, mi van az unokatestvéreimmel, hol vannak, hol élnek. Egyszer hazajött Andris, még Vılceán laktunk, hogy 'Na, most hozok neked egy olyan hírt, hogy jobban fogsz örülni, mint nekem!'. 'Mi történt?' Tapogatózott, rájött, hogy Leitner, az unokatestvérem nagybátyja Bukarestben él. Elment hozzá, és kérdezte, hogy nem tud-e a két unokatestvéremről, a tasnádi nagybátyámnak a két lányáról. 'Hát hogyan tudnék! Az egyik

Angliában, a másik Amerikában él.' És megadta a címüket. Én olyan boldog voltam, hogy boldogságomban elsírtam magamat. Mint utólag megtudtam, ők gyárban dolgoztak [a holokauszt alatt]. Akik gyárban dolgoztak, azoknak sokkal jobb dolguk volt. Fedél alatt voltak, nem fáztak, és mondjuk, nem éheztek annyira. Miután felszabadultak, egy svéd csapat karolta fel őket, és a rabokat elvitték Svédországba. Azt mondták nekik, hogy 'Amíg éltek, itt maradhattok'. Hogy aztán hol ismerkedett meg Ági az angol, Évi pedig az amerikai férjével?? Talán ott Svédországban, de azt sohase tudtam meg. Elrendeztük a férjem unokabátyjával, Herschdörfer Gyurival, hogy kimentünk még a Ceausescu időben Németországba, az 1980-as évek elején. Milyen cirkusz volt, amíg elengedtek a Ceausescu időben! Nagyon nagy cirkusszal kaptuk meg a papírokat. Meghívót kellett felmutassunk, és iratokat, hogy eltartanak, hogy visszajövünk, rengeteg papírra volt szükség [lásd: Románia -- utazás]. Azt Andris intézte. Csak mindig bosszankodva jött onnan el. Emlékszem, hogy egy milicista el is jött?, olyan gúnyosan, hogy 'Miért akartok? Kint akartok maradni?' De úgy letegezett, olyan? így beszélt velem. Akarunk 'seftelni'? Hát mondom, dehogy akarok, akarok a rokonaimmal találkozni. Vagy a férjemnek van valami elképzelése, munkahelyet keres? 'Dehogy keres, garantálom magának, hogy visszajövünk.' 'Azt sose lehet tudni.' Nagyon csúnyán beszélt velem. Aztán volt még egy, amelyik jött, az már civilizáltabb volt, csak arra kért, hogy az emberek sokat beszélnek, vigyázzunk, hogy mit mondunk. Ott. A minisztériumig jutottak a papírok, és így megkaptuk a papírokat. Különben nem hiszem, hogy kiengedtek volna. Nem hiszem. A rokonság Németországból pénzt küldött vonatjegyre Bukarestig, s onnan mentünk Frankfurtig. Ott lakott a Gyuri, remélem, még most is él.